

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Forandring i Grundlovens § 68.

(Lovforslaget findes i Tillæg A., Sp. 3303—4.)

Lovforslaget fattes under Forhandling.

Bajer: Jeg ønsker dog, inden denne Sag gaaer videre, at udtale, hvad jeg tror, flere ere enige med mig om, at vi ved at stemme for dette Lovforslag ikke indrømme, at Grundloven behøver at ændres af Hensyn til, at Ministeriet har sprunget over Grundlovens Hegn og ind i den provisoriske Vildmoses Hængedynd. Men vi betragte dette Forslags videre Fremme som en Begyndelse til et Gjennemsyn af Grundloven. Skal imidlertid Grundloven gennemses, er det jo nok muligt, at der er andre Punkter, man tillige kunde tage frem til Gjennemsyn, og jeg vil, idet jeg sander Søren Kierkegaards Ord, at Gjentagelse har sit Gode, lidt bestemtere formulere, hvad jeg ved en anden Leilighed, nemlig ved Finantslovens første Behandling, har sagt. Jeg vil indlede det med at sige, at den ærede Conseilspræsident ved denne Sags Behandling i December modsatte sig dette Forslag af Hensyn til, at man, som han sagde, ikke skulde røre ved Grundlovens Tvingdepunkt, saalænge Konflikten stod paa. Jeg synes nu netop, at det er en god og fornuftig Maade at gaa frem paa, at røre ved Tvingdepunktet, naar man vil reise en paa Grund af Provisorismen kærtret Skude; men jeg antager, at ikke nogen af mine Meningsfæller anser Rigsretten for Forfatningens Tvingdepunkt.

Jeg tror, at man maatte snarere vilde komme frem ad Grundlovsændringernes Vej, hvis man foreslog at affatte det sidste Punktum af Grundlovens § 53 paa en anden Maade. Dette Punktum handler jo om, hvorledes man har at forholde sig, naar et Fællesudvalg har gjort Indstillingen, og der saa skal tages Beslutning af Thingene. Der vil jeg gjentagende anbefale at gaa den Vej, som man er gaaet i Sverige, og derfor at affatte det sidste Punktum omtrent saaledes: „Fatte Thingene ogsaa derefter uoverensstemmende Beslutninger, skulle de begge, hvert for sig, ved Afgivelse af lukkede Sedler, stemme om de afvigende Beslutninger, hvorved ethvert af dem sidst er blevet staaende, og den Mening, som derved faaer de fleste Medlemmers Stemmer, naar disse sammentælles for begge

Thingene, kommer da til at gjælde som Rigsdagens Beslutninger. For at forebygge, at Stemmerne ved saadan Afstemning staa lige, skal der i Folkethinget af Urnen udbrages og i en Konvolut indesluttet en Seddel, hvilken i det Tilfælde, at de øvrige Stemmer ved Stemmetællingen staa lige, aabnes og afgjør Sagens Udfald. Er Flertal allerede opnaaet, skal den henlagte Seddel tilintetgjøres uden at oplukkes. Umiddelbart efter Rundgjørelsen af Sagens Udfald tilintetgjøres alle Stemmesedlerne.“

Det, der er noget af det Vanskeligste ved Foretagelsen af Grundlovsændringer her-tilands, er imidlertid den Maade, hvorpaa de skulle foregaa. Naar Forslag til en Grundlovsforandring er fremsat, og det er lykkedes at faae Rigsdagens Samtykke dertil, er der den store Vanskelighed, at begge Rigsdagens Afdelinger skulle opløses; og særlig det, at opløse Landstthinget, er jo noget, man af mange Grunde ikke gjerne skrider til, blandt Andet af Hensyn til det tvivlsomme Spørgsmaal om de livsvarige Medlemmer. Heri vilde jeg anse det for ønskeligt, at der foregik en Forandring. Hvad er nemlig Hensigten med Opløsningen? Det er jo at faae Folkets Mening at vide. Men den kan man faae at vide paa anden Maade, nemlig naar man ændrer andet Stykke i § 95 saaledes, at der kommer til at staa: „Vedtages et Forslag til nye Grundlovsbestemmelser i begge Rigsdagens Thing, undertastes det Folkeafstemning. Vedtages Beslutningen af Folket, og stadfæstes den af Kongen, er den Grundlov.“ Da nu denne Folkeafstemning er noget Nyt i vor Forfatning, maatte der tilføies en midlertidig Bestemmelse, som kunde affattes saaledes: „Folkeafstemning foretages, indtil særlig Lov derom udkommer, i Overensstemmelse med den i Lov om Valgene til Rigsdagen af 12te Juli 1867 § 39, andet Stykke, fastsatte Maade, idet der stemmes Ja eller Nei.“ Der stemmes jo efter Valgloven Ja eller Nei, hvor kun een Kandidat har stillet sig.

Jeg har ikke villet undlade at benytte denne Leilighed — maatte den eneste, der tilbyder sig i lang Tid — til at udtale min Overbevisning i denne Henseende. Det er en Overbevisning, hvortil jeg er kommen efter meget lang og moden Overveelse.

Da Ingen yderligere begjærede Ordet, var Forhandlingen sluttet.

Lovforslagets Overgang til anden Behandling

vedtoges uden Afstemning.